

Burcu Kösem
EKONOMİ - FİNANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

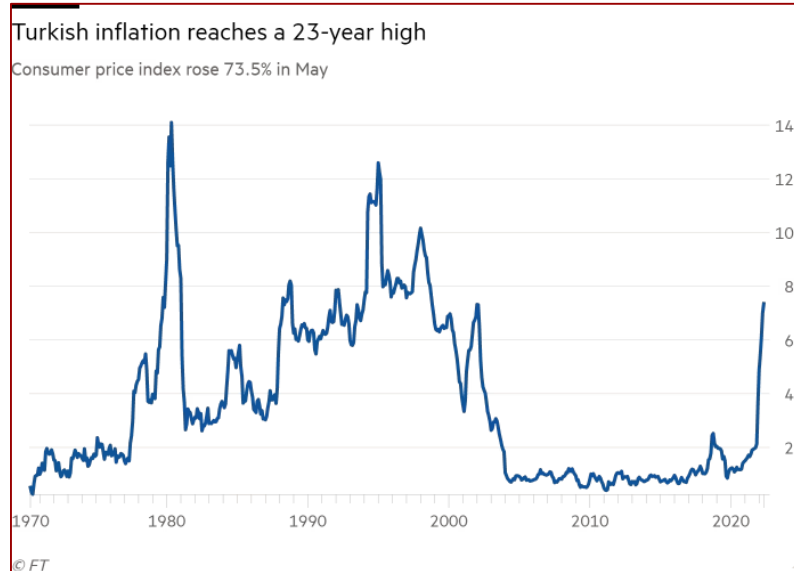
3 Haziran / 2022

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

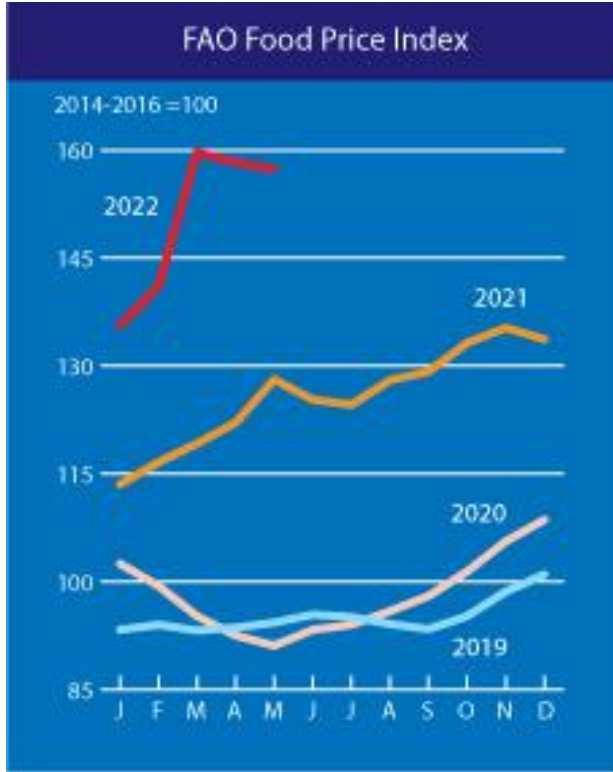

Enflasyonda 23 Yılın Zirvesi!

- ❑ Yurt içinde önemli ekonomik verilerin açıklandığı aynı zamanda da açıklanmış seçim takvimine bir yıl kalmış olması nedeni ile siyasetin de gündemden düşmediği bir haftayı geride bıraktık.
- ❑ Haftanın son gününde gelen Mayıs ayı enflasyon verisine göre yıllık bazda tüketici enflasyonu yüzde 73,5 ile son 23 yılın en yükseği olarak kaydedildi.
- ❑ Üretici fiyatlarında yıllık yüzde 132,2 artış yaşanırken, ÜFE-TÜFE arasındaki makas 58,7 puan ile rekor seviyeye ulaştı. Öte yandan çekirdek enflasyon yıllık bazda yüzde 52,4'ten yüzde 56'ya yükseldi.
- ❑ Mayıs ayında aylık artışın yüksek olduğu ana gruplar yüzde 6,53 ile alkollü içkiler ve tütün, yüzde 6,15 ile eğlence ve kültür, yüzde 5,47 ile lokanta ve oteller oldu. Yıllık bazda ulaştırmada 107,62 artış kaydedilirken, gıda ve alkolsüz içecekler yüzde 91,63 ve ev eşyası yüzde 82,08 arttı.
- ❑ *Enflasyonda görülen son 23 yılın en büyük artışı Financial Times'da da şu grafikte gösterilmiş:*

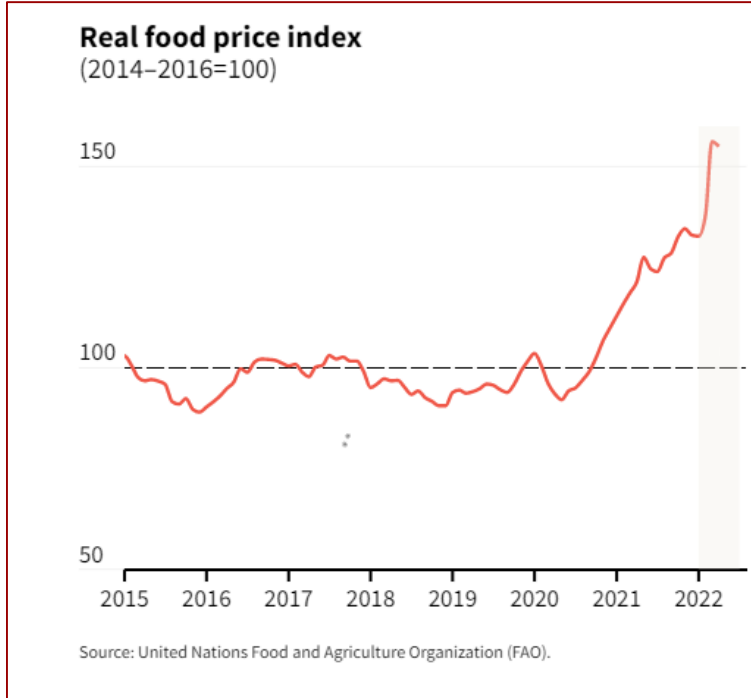

Küresel Gıda Fiyatları vs Gıda Güvenliği

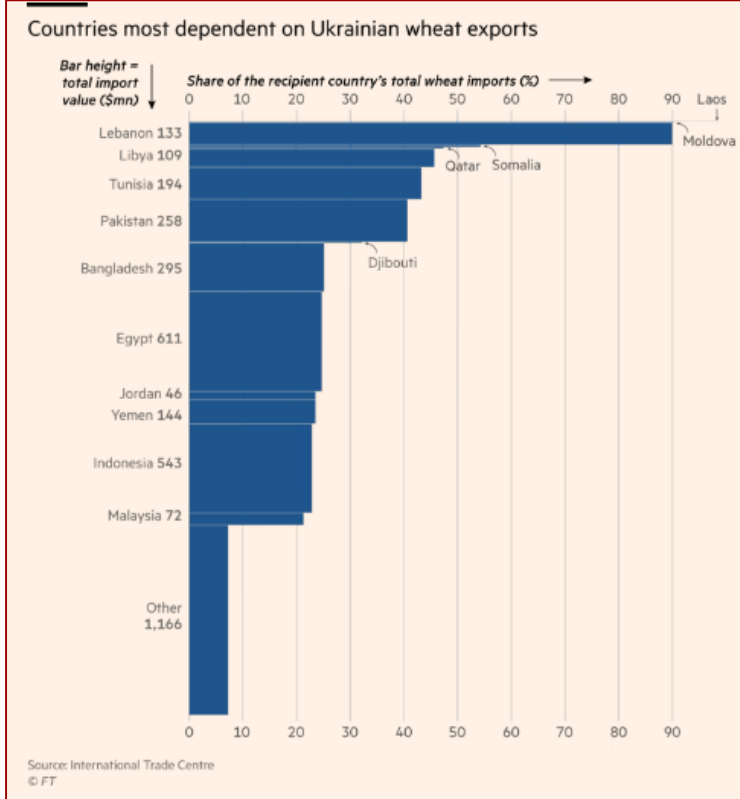
- ❑ Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) gıda fiyat endeksi Nisan ayının ardından Mayıs ayında da geriledi. Bitkisel yağ ve süt ürünlerinin uluslararası fiyatları düşerken, buğday, pirinç ve kanatlı hayvan eti fiyatları arttı.
- ❑ FAO Gıda Fiyat Endeksi Mayıs ayında Nisan ayına göre yüzde 0,6 düşüşle 157,4 puan oldu. Bu düşüşe rağmen Endeks, 2021 Mayıs ayının yüzde 22,8 üzerinde gerçekleşti.
- ❑ FAO Tahıl Fiyat Endeksi, buğday fiyatlarının etkisiyle Mayıs ayında bir önceki aya göre yüzde 2,2 arttı. Mayıs ayında fiyatlar yüzde 5,6 yükselmişti. Mayıs ayında Tahıl Fiyat Endeksi geçen yılın aynı döneminin yüzde 56,2 üzerine çıktı.

Küresel Gıda Fiyatları vs Gıda Güvenliği

- ❑ Küresel gıda fiyatlarının yıllar itibari ile gelişimini değerlendirdiğimizde ise reel gıda fiyat endeksinin 2015-2020 yılları arasında kararlı bir biçimde seyrettiğini ancak 2021 yılına gelindiğinde gerek kötü hava koşullarının yarattığı kuraklık gerekse de enerji fiyatlarındaki yükselmeye birlikte yüzde 23 düzeyinde artış kaydettiğini görmekteyiz.
- ❑ Ardından bu yıl itibari ile Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ile başlayan savaş, küresel gıda fiyatlarını tüm zamanların en yükseğine taşıdı.

Küresel Gıda Fiyatları vs Gıda Güvenliği

- Her ne kadar son iki aydır küresel gıda endeksinde düşüşler olsa da özellikle savaşın yarattığı önemli etkiler küresel gıda fiyatları ve dolayısı ile güvenliği konularında önemli handikaplar içeriyor.
- Bunlardan ilki halihazırda Ukrayna'dan gıda ithalatının güvenli bir biçimde yapılabilmesini sağlamak; bu durum Rusya'nın gerekli izinleri vermesi ve Ukrayna'nın en önemli limanlarından olan Odesa ve Karadeniz'deki (Türkiye de dahil) mayınların temizlenmesi, bölgeye kara ve tren yolu araçlarının ivedilikle sağlanması gibi konuları içeriyor.

Küresel Gıda Fiyatları vs Gıda Güvenliği

Suudinin Petrolü, Kanadalının Potasyumu Devrine Girerken...

- ❑ Gıda tarafında bir diğer önemli konu da gübre yapımında kullanılan potasyum ihtiyacı zira bu öylesine önemli bir hammadde ki tarım güvenliğinin geleceğinden gıda fiyatlarının enflasyonda yaratacağı baskıya kadar pek çok sorunu tetikleyebilir.
- ❑ Dünyanın önemli potaş ve sunu gübre üreticisi BHP firması Kanada'da bu alanda 5,7 milyar\$'lık bir yatırım yapmayı planlıyor.
- ❑ Yılda 50 milyon tonun üzerinde potaş ve fosfatlı gübreyle toplam küresel üretimin %13'ünü gerçekleştiren Rusya, Kanada'nın ardından dünyanın en büyük gübre üreticisi konumunda.
- ❑ Ülkemizde ise bu hafta EGE Gübre KAP'a yaptığı açıklamada; global piyasalardaki gübre ve gübre hammaddesi fiyatlarındaki belirsizlik nedeniyle gübre üretimine belirsiz bir süre ara verme kararı aldı.

OPEC Suudinin Petrolüne Dayanırken Petrol Fiyatları

- ❑ AB ülkeleri, Rusya'dan ithal edilen petrol miktarını yıl sonuna kadar yaklaşık yüzde 90 azaltma konusunda uzlaştı.
- ❑ Hafta başında alınan bu kararın ardından AB'den gelen enflasyon rekorları eşliğinde gözler OPEC+ toplantısına çevrilmişti.
- ❑ Peki toplantıdan ne çıktı? Grup günlük petrol üretimini temmuz ve ağustos aylarında 648 bin varile çıkartma kararı aldı.
- ❑ Kararın öncesinde Financial Times'da üretimin arttırılacağına dair çıkan yazı sonrası Brent petrol fiyatı 116\$'dan 112\$'a kadar inmişti.
- ❑ Ancak OPEC toplantısında alınan bu artış kararının da yeterli olamayacağı ve üretim kapasitesini arttırma zorlukları göz önüne alındığında petrol fiyatının önümüzdeki dönemlerde 120\$ civarında seyredeceğini söyleyebiliriz.
- ❑ Ayrıca benzin, mazot gibi petrol türevlerinde depolama ve ulaşım gibi faktörlerin devreye girerek petrol –petrol türevi makasının nasıl açıldığına geçen haftaki bültenimizde değinmiştik.

Borsada SASA Rüzgarı

- ❑ Bu hafta bir şirket Twitter'da trend topic oldu. Konusu ise Adana Yumurtalık'da yapacağı devasa yatırım için arsa onayı beklemesiydi.
- ❑ Beklenen arsa onayı haftanın son gününde geldi: Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararıyla Sasa'ya Adana'daki Hazine'ye kayıtlı 4 milyon metrekarelik arsanın 2,14 milyar TL'ye satışına onay verildi.
- ❑ Erdemoğlu Holding'in 2016'da devraldığı firmaya 2020'e kadar 1 milyar\$ tutarında yatırım yapılmış. 2023'e kadar tamamlanması beklenen yatırım tutarı ise 2 milyar\$.
- ❑ ISO 500 listesinde 2021 yılında sırasını 38'den 20'e çıkaran firma, gübrenin de dahil olduğu pek çok kimyasal ürünün üretimini gerçekleştirerek, Türkiye kimya ürünleri ithalatının yarısını karşılamayı hedefliyor.

Haftadan Kalanlar

- ❑ Emlak fiyatlarındaki manipülasyonu önleme amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan tebliğle internet ortamında yayımlanan ilanlar takibe alındı. Düzenleme ile birlikte sitelerden günlük silinen ilan sayısı ikiye katlandı.
- ❑ Rekabet Kurulu'nun yumurta üretimi alanında faaliyet gösteren 17 teşebbüs hakkında açtığı soruşturmaya ilişkin açıklama yapan Yumurta Üreticileri Birliği (YUM-BİR) Başkanı İbrahim Afyon, asıl araştırılması gereken konunun maliyetler olduğunu söyledi.
- ❑ Türkiye İstatistik Kurumu, mayıs ayı enflasyon verileri içinde madde sepetine yer vermedi.
- ❑ ABD'de tarım dışı istihdam büyümesi mayıs ayında 390 bin ile beklentilerin üzerinde arttı.
- ❑ Almanya'da asgari ücreti saatlik 9,82 eurodan 12 euroya çıkaran yasa tasarısı kabul edildi. Zam sonrası saatlik ücret Temmuz ayında 10,45 euroya Ekim ayında ise 12 euroya yükseltilecek.
- ❑ Elektrik ve doğalgaza konutlarda sırası ile yüzde 15 ve yüzde 30 zam yapıldı.
- ❑ Türkiye'nin enerji ithalatı için ödediği tutar, bu yılın nisan ayında 2021'in aynı ayına göre yüzde 135,1 artarak 7 milyar 781 milyon 946 bin dolara yükseldi.
- ❑ Merkez bankalarında Financial Times gazetesinin analizine göre son 3 ayda 60'tan fazla faiz artışı kararı alındı. Bu sayı, 2000'li yılların başından bu yana kaydedilen en yüksek faiz artışı sayısı oldu.
- ❑ ABD'de düzenlenen silahlı saldırılara bir yenisi daha eklendi. Oklahoma eyaletinin Tulsa şehrinde bir hastanede meydana gelen silahlı saldırıda, saldırganla birlikte 5 kişi öldü.
- ❑ New York Times, ABD Başkanı Joe Biden'ın ay sonunda Suudi Arabistan'ı ziyaret edeceğini ve burada Suudi Arabistan Veliâht Prensi Muhammed bin Selman da dahil birçok üst düzey yetkili ile bir araya geleceğini yazdı.
- ❑ NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, Türkiye'nin İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliği konusunda dile getirdiği endişelerin oturup konuşulması gerektiğini ve şu anda da bunu yaptıklarını belirtti.

ISO 500 Açıklandı

- İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO), Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2021 Araştırması açıklandı. İSO 500'de üretimden satışlar geçen yıl yüzde 73,8 artışla 2 trilyon TL'yi aştı. 2021 yılında ihracat yüzde 33,9 artışla 85,8 milyar dolara ulaştı. Şirketlerin faaliyet karı yüzde 139 artışla 342 milyar TL'ye yükseldi. İSO 500'de yer alan kuruluşların bağlı olduğu oda bilgilerine göre sıralanması sonucu sanayideki ağırlığın Anadolu lehine geliştiği görüldü.
- 2021 yılında Tüpraş, üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla en büyük sanayi kuruluşu unvanını korudu. Tüpraş'ı 67,3 milyar TL'lik satış geliri ile Ford, 55,2 milyar TL'lik satış geliri ile Star Rafineri izledi.

2021 Yılıının En Büyük 10 Sanayi Kuruluşu

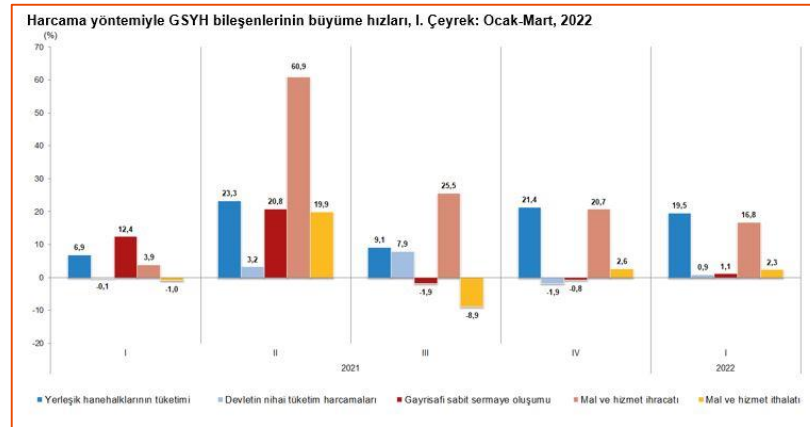

TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2021

2020 Sıra No	2021 Sıra No	Kuruluş	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	1	Tüpraş	136.793.346.358
2	2	Ford Otomotiv	67.305.202.746
6	3	Star Rafineri	55.187.004.901
4	4	Toyota Otomotiv	46.152.742.040
10	5	İskenderun Demir ve Çelik	38.669.497.386
5	6	-	-
9	7	Ereğli Demir ve Çelik	36.787.827.783
7	8	Arçelik	35.788.965.875
3	9	Oyak-Renault	34.413.732.641
8	10	Tofaş	26.566.750.666

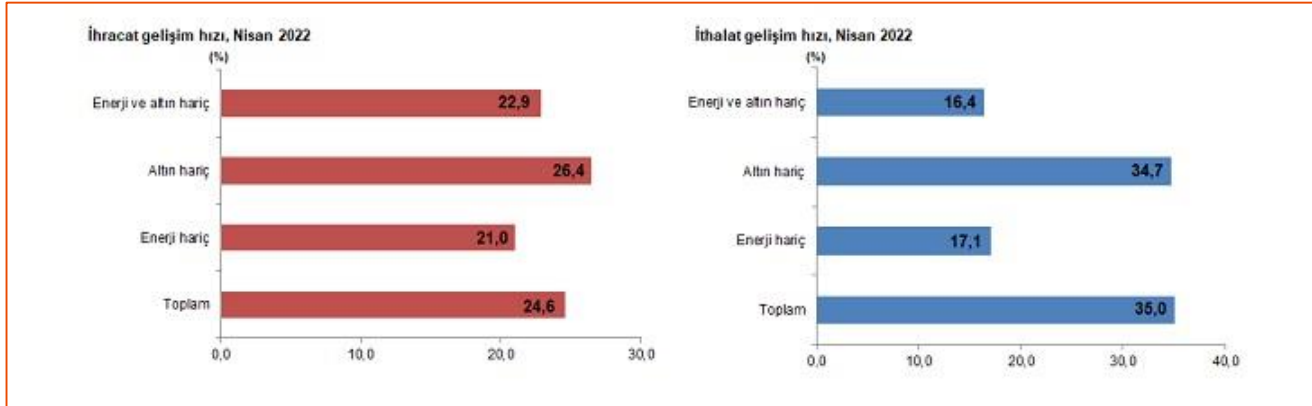
Dönemsel Gayrisafi Yurt İçi Hasıla, I. Çeyrek: Ocak - Mart, 2022

- ❑ Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) 2022 yılı birinci çeyreğinde %7,3 arttı
- ❑ Yerleşik hane halklarının tüketim harcamaları, 2022 yılının birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak %19,5 arttı. Devletin nihai tüketim harcamaları %0,9, gayrisafi sabit sermaye oluşumu %1,1 arttı.
- ❑ Mal ve hizmet ihracatı, 2022 yılının birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak %16,8, ithalatı ise %2,3 arttı.
- ❑ GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde; 2022 yılı birinci çeyreğinde bir önceki yıla göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak; finans ve sigorta faaliyetleri %24,2, bilgi ve iletişim faaliyetleri %16,8, hizmetler %14,9, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri %8,9, sanayi %7,4, diğer hizmet faaliyetleri %6,8, gayrimenkul faaliyetleri %5,4, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri %5,2 ve tarım %0,9 arttı. İnşaat sektörü ise %7,2 azaldı.

Dış Ticaret İstatistikleri, Nisan 2022

- ❑ Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı iş birliğiyle oluşturulan genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2022 yılı Nisan ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %24,6 artarak 23 milyar 368 milyon dolar, ithalat %35,0 artarak 29 milyar 480 milyon dolar olarak gerçekleşti.
- ❑ Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ihracat, 2022 Nisan ayında %22,9 artarak 17 milyar 794 milyon dolardan, 21 milyar 869 milyon dolara yükseldi.
- ❑ Nisan ayında enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ithalat %16,4 artarak 18 milyar 227 milyon dolardan, 21 milyar 223 milyon dolara yükseldi.
- ❑ Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç dış ticaret fazlası Nisan ayında 647 milyon dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret hacmi %19,6 artarak 43 milyar 92 milyon dolar olarak gerçekleşti. Söz konusu ayda enerji ve altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı %103,0 oldu.

Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi, Mayıs 2022

- Yi-ÜFE (2003=100) 2022 yılı Mayıs ayında bir önceki aya göre %8,76, bir önceki yılın Aralık ayına göre %51,43, bir önceki yılın aynı ayına göre %132,16 ve on iki aylık ortalamalara göre %80,38 artış gösterdi.
- Yıllık en düşük artış; %43,79 ile temel eczacılık ürünleri ve müstahzarları, %44,33 ile giyim eşyası, %59,38 ile diğer ulaşım araçları alt sektörlerinde gerçekleşti. Buna karşılık elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme %360,30, ham petrol ve doğal gaz %250,13, kok ve rafine petrol ürünleri %246,09 ile endekslerin en fazla arttığı alt sektörler oldu.

